
SOCIO LOGIE

Co je to sociologie?

- z lat. societas = společnost
  - z řec. logos = slovo, řeč, vědění, věda
- = **věda o společnosti** (resp. o lidech, kteří společnost tvoří)
- společenská věda zkoumající společenské jevy, stavy a procesy

Co je to společnost???

Co je to společnost?

- souhrn individuí, jednajících s ohledem na jednání druhých, a to v určitém historickém, prostorovém, kulturním a sociálním kontextu (Keller)
- Keller: společnost je všude tam, kde si jí člověk představí a kde se chová podle toho, jako by skutečně existovala
- Giddens: **společnost = skupina lidí žijících na určitém území, podléhající témuž systému politické autority a uvědomující si odlišnost vlastní identity od ostatních skupin žijících v jejich sousedství**

VZNIK SOCIOLOGIE

- 2. pol. 19. stol.
- základ ve filozofii
- vliv převratných společenských změn v době nástupu modernity

- **Pozitivismus – počátek sociologie**
- racionalita vědy
- inspirace přírodními vědami
- př. **H. Spencer** – zakladatel sociální patologie

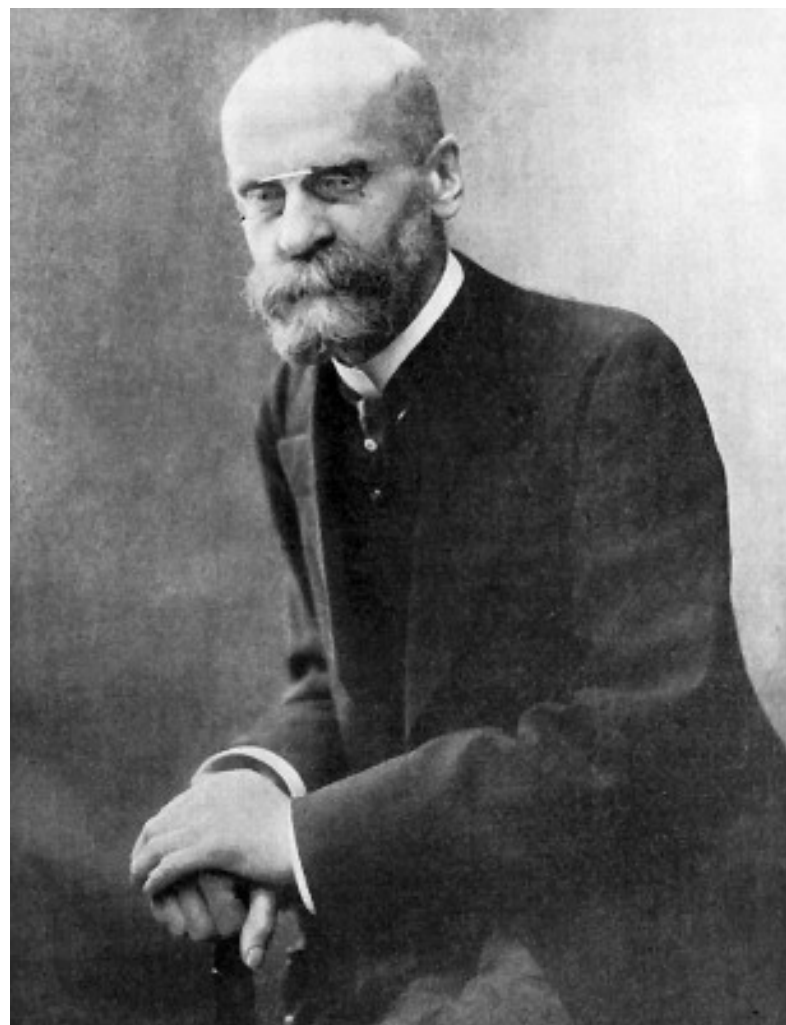
Auguste Comte (1798-1857)

- zavedl a poprvé použil pojem sociologie, zakladatel oboru(1837)
- **sociologie má následovat vzor přírodních věd**
- má empiricky zkoumat společnost
- na základě poznání společnosti lze pak společnost řídit

E. Durkheim (Francie, 1858–1917)

- zasloužil se o definitivní ustavení sociologie jako samostatné vědní disciplíny
- **sociální fakta**
- **anomie**
- sebevražda (anomická, altruistická, egoistická, fatalistická)

M. Weber (Německo, 1846-1920)

- společnost jako taková není přístupná přímému zkoumání
- empiricky lze zkoumat pouze **sociální jednání** konkrétních lidí

Sociologie je věda *teoretická a empirická*

- snaží se zkoumané společenské vztahy popsat – **část empirická** (zkušenostní)
  - pokouší se společenské jevy, vztahy a procesy vysvětlit – **část teoretická**
  - **metodologie**
- pro sociologii platí pravidla vědeckého dokazování
- snaha odhalit v individuálním životě nějaké obecnější struktury
- dívání se na věci z nových úhlů pohledu
- neustálé zpřesňování
  - vědecká debata
(př. výzkum kriminality)

Funkce sociologie

Dle Giddense sociologie může:

- Pomoci k poznání kulturních rozdílů
- Být užitečná pro hodnocení úspěšnosti praktických přístupů
- Napomoci k sebepoznání

Ch. W. Mills: sociologická imaginace

metoda spočívá v oproštění se od reality každodenního života a nahlédnutí na daný sociologický problém v širším celospolečenském a historickém kontextu

Jedná se o použití imaginativního myšlení s cílem pochopit vztah mezi osobními problémy jedince a celospolečenskými procesy.

Sociologie je vědou multiparadigmatickou

- **Paradigmatem** v sociologii, je **určitý pohled na společnost**, na sociální skutečnost → paradigma jako základní přístup ke zkoumání dané reality

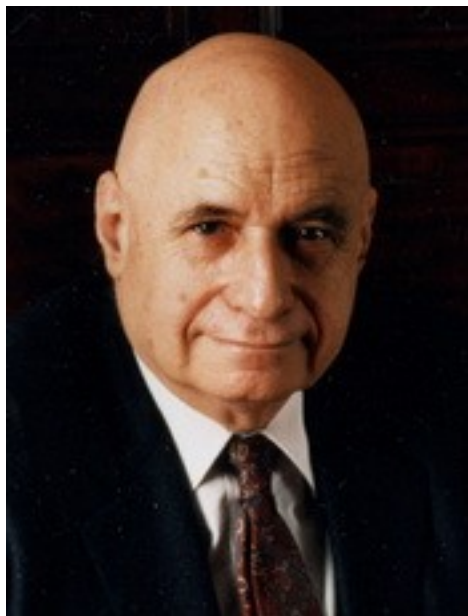
Základní dělení rozlišuje sociologická paradigmatata
objektivistická a interpretativní

- **Objektivisté** považují sociální realitu za objektivní skutečnost existující vně individuí
- **Interpretativní sociologie** považuje sociální realitu za konstrukt v myslích lidí a zajímá ji, jak je tento konstrukt lidmi vytvářen, chápán a interpretován
- Dnes např.: **sociální konstruktivismus**

Sociální konstruktivismus:

Peter Berger a Thomas Luckmann

- 1967 *Sociální konstrukce reality*
- **Sociální konstrukce reality**: čl. není jen interpretem soc. skutečnosti, ale také jeho tvůrcem
- **externalizace   objektivizace   internalizace**
- zájem o každodenní život a jeho aktéry

Sociologie je věda multidisciplinární

- Sociologie **využívá mnoha poznatků jiných vědeckých disciplín**, stejně jako jiné vědy zase čerpají ze sociologie.

1) **filosofie** – z ní se vyčlenila

2) **psychologie** – společný zájem o psychiku člověka

3) **historie**

4) **ekonomie**

5) **politologie**

6) **antropologie**

7) **etnografie**

8) **demografie** – porodnost, úmrtnost, rozvodovost...

9) **kriminologie**

Sociologie jako věda

člověk poznává svět:

- prostřednictvím vlastní zkušenosti
- prostřednictvím dohodnutých vědomostí (tradice a autority /odborníci)
- **přírodní vědy x sociální vědy x laický rozum**
- **Může sociologie používat tytéž metody jako vědy přírodní?**
- **Má sociologie naději dospět k přesnému a jasně formulovanému poznání, ke kterému dospívají přírodní vědy?**

sociologie je vědou v tom smyslu, že

- **používá systematické metody zkoumání,**
- **analýzu dat a hodnocení teorií z hlediska důkazů a logických argumentů**
- **snaha zachovat objektivitu**

Weber – pojetí sociologie jako vědy

- sociální věda se zaměřuje na **hledání příčin**
- dříve byla věda zaměřena na produkci hodnotících soudů o určitých hospodářsko-politických opatřeních státu
  - x
- později sociologie jako **nehodnotící věda**
- sociologie má zkoumat to co je, ne co „má být“
- **kritická funkce vědy** – jde o to ukázat, jaké důsledky může něco mít
- **vášeň pro věc x hodnotová neutralita**
- být vědecky nezaujatý

- **IDEÁLNÍ TYP**

- základní metodologická pomůcka sociálních věd
- myšlenková konstrukce vzniklá syntézou typických prvků skutečnosti
- prostředek poznání prožívané skutečnosti

- **„CHÁPAJÍCÍ“ SOCIOLOGIE**

- člověk jako interpretativní bytost
- snaha porozumět sociálnímu jednání jedince ve vztahu ke smyslu, který jedinec přikládá svému jednání i světu kolem sebe

Giddens – shrnutí současníka

- sociální vědy jsou odlišné od věd přírodních
- soc. vědy musí mít svou vlastní **metodologii**
- + **vnímat soc. aktéra jako aktivního a reflexivního**
(společnost je totiž utvářena jednáním aktérů)
- důraz na ***lidské jednání***
i ***struktury*** („vnější podmínky“)
- „hlas sociálního svědomí“

